

Udskriftsdato: 5. januar 2026

VEJ nr 9172 af 30/03/2020 (Gældende)

Vejledning om bestyrelsens evaluering af dens kollektive egnethed i pengeinstitutter og realkreditinstitutter m.fl.

Ministerium: Erhvervsministeriet

Journalnummer: Erhvervsmin.,
Finanstilsynet, j.nr. 1913-0002

Vejledning om bestyrelsens evaluering af dens kollektive egnethed i pengeinstitutter og realkreditinstitutter m.fl.

1. Indledning

Denne vejledning vedrører Finanstilsynets fortolkning af kravet om, hvordan bestyrelser i finansielle virksomheder foretager en selvevaluering af dens kollektive egnethed i medfør af § 70, stk. 4, i lov om finansiel virksomhed. Bestemmelsen indeholder en pligt for bestyrelsen i finansielle virksomheder til løbende at sikre, at dens medlemmer har tilstrækkelig kollektiv viden, faglig kompetence og erfaring til at kunne forstå virksomhedens aktiviteter og de hermed forbundne risici. Bestemmelsen gennemfører artikel 91, stk. 1, 2. pkt., og stk. 7, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/36/EU af 26. juni 2013 om adgang til at udøve virksomhed som kreditinstitut og om tilsyn med kreditinstitutter og investerings-selskaber, om ændring af direktiv 2002/87/EF og om ophævelse af direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF (CRD IV).

Vejledningen erstatter Finanstilsynets vejledning af 4. juli 2012 om evaluering af bestyrelsens viden og erfaring i kreditinstitutter.

Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA) har udarbejdet retningslinjer for vurdering af egnetheden af medlemmer og personer med nøglefunktioner samt retningslinjer vedrørende intern ledelse¹⁾. Disse retningslinjer skal læses i sammenhæng med Finanstilsynets vejledning.

Den finansielle lovgivning stiller en række krav til bestyrelsen i finansielle virksomheder og til de enkelte medlemmer heraf. Både individuelle og kollektive krav skal være opfyldt ved indtræden i bestyrelsen og løbende i bestyrelsens arbejde. De individuelle krav til ledelsesmedlemmers egnethed og hæderlighed (fit & proper-krav), som fremgår af § 64 i lov om finansiel virksomhed, er ikke adresseret i denne vejledning.

Kravet til bestyrelsens kollektive egnethed skal sikre, at medlemmerne af bestyrelsen kollektivt er i stand til at forstå virksomhedens aktiviteter, herunder de væsentligste risici knyttet hertil, og sikre, at bestyrelsen kan træffe beslutninger om virksomhedens forretningsmodel, risikovillighed, strategi og aktiviteter.

Bestyrelsens hovedopgave er at fastlægge de overordnede strategiske rammer for virksomheden og dens aktiviteter. Det følger af § 70 i lov om finansiel virksomhed og bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. (ledelsesbekendtgørelsen).

Ved siden af kravene i lov om finansiel virksomhed og ledelsesbekendtgørelsen har Komitéen for god selskabsledelse udstedt en vejledning til bestyrelsens evaluering, der kan bruges som inspiration til bestyrelsens evalueringsproces²⁾. Komitéen har også udstedt en række anbefalinger for god selskabsledelse, der er rettet mod danske selskaber, som har aktier optaget til handel på et reguleret marked i Danmark³⁾. Anbefalingerne kan ligeledes være til inspiration for selskaber, der ikke er optaget til handel på et reguleret marked i Danmark. Anbefalingerne for god selskabsledelse indeholder bl.a. anbefalinger om sammensætningen af bestyrelsen. Virksomhederne skal forholde sig til anbefalingerne efter følg eller forklar-princippet, hvor der skal redegøres for, hvorfor en virksomhed har valgt at indrette sig anderledes i forhold til en konkret anbefaling. Anbefalingerne supplerer kravene i ledelsesbekendtgørelsen.

2. Anvendelsesområde

Vejledningen finder anvendelse på penge- og realkreditinstitutter, samt pengeinstitut- og realkreditholdingvirksomheder med de tilpasninger, koncernforholdet nødvendiggør.

Vejledningen finder anvendelse på medlemmer af bestyrelsen. Medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmers viden, faglige kompetence og erfaring indgår i vurderingen af, om bestyrelsen som et kollektivt organ har den tilstrækkelige viden, faglige kompetence og erfaring til at kunne forstå virksomhedens aktiviteter og de hermed forbundne risici.

3. Bestyrelsens egnethed

Bestyrelsen for den enkelte virksomhed skal sikre, at dens medlemmer har tilstrækkelig kollektiv viden, faglig kompetence og erfaring til at kunne forstå virksomhedens aktiviteter og de hermed forbundne risici. Bestyrelsen skal sikre sig, at den har tilstrækkelig viden til bl.a. at træffe beslutning om virksomhedens politikker indeholdende virksomhedens overordnede strategiske mål for dens risikoområder og vurdere, om direktionen varetager sine opgaver i overensstemmelse med de fastlagte politikker. Bestyrelsen skal eksempelvis træffe beslutning om virksomhedens kreditpolitik, politik for operationelle risici og øvrige risikoområder, som bestyrelsen skønner er af betydning for virksomheden. Det følger af § 3 og § 4, stk. 2, i ledelsesbekendtgørelsen. Bestyrelsen skal endvidere være i stand til at fastlægge rammerne for virksomhedens kultur og til at kunne føre tilsyn med og udfordre direktionen i forhold til virksomhedens kultur og direktionens gennemførelse og efterlevelse af kravene hertil. Det følger af § 70, stk. 4 og § 70 a, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed. Det er op til bestyrelsen selv at evaluere sin kollektive viden, faglige kompetence og erfaring og sikre sig, at den løbende opfylder kravene hertil. Finanstilsynet fører kontrol med bestyrelsernes selvevaluering.

Finanstilsynet har til brug for bestyrelsens selvevaluering oplistet en række punkter, der kan tjene som skabelon. Bestyrelsen bør forholde sig til de punkter, der er angivet nedenfor, i sin selvevaluering af kollektiv viden, faglig kompetence og erfaring.

3.1. Virksomhedens forretningsmodel

Bestyrelsens vurdering af dens kollektive egnethed bør tage udgangspunkt i virksomhedens forretningsmodel, herunder virksomhedens risikoprofil. Det er virksomhedens forretningsmodel og risikoprofil, der er afgørende for, hvilken viden, faglig kompetence og erfaring der skal være til stede i bestyrelsen.

Bestyrelsen bør ved vurderingen af sin egnethed bl.a. tage udgangspunkt i:

- Virksomhedens størrelse.
- Virksomhedens struktur og strukturen af den koncern, hvori virksomheden måtte indgå.
- De forretningsmæssige og geografiske områder, som virksomheden opererer på.
- De finansielle tjenesteydelser, som virksomheden tilbyder.
- De finansielle produkter, som virksomheden handler med.

3.2. Risici, der knytter sig til forretningsmodellen

Bestyrelsen bør som led i sin selvevaluering vurdere, hvilke risici der knytter sig til virksomhedens forretningsmodel. Bestyrelsen kan tage udgangspunkt i den risikoansvarliges årlige vurdering af virksomhedens risici og risikostyring, som kræves i medfør af § 5, stk. 4, i ledelsesbekendtgørelsen. Uanset virksomhedens produkttyper og den specifikke udformning af forretningsmodellen vil der være en række generelle træk, der bør indgå som parametre i vurderingen, herunder:

- Kreditrisici.
- Markedsrisici.
- Renterisici.
- Operationelle risici.
- Koncentrationsrisici.
- Forsikringsmæssige risici.
- Likviditets- og fundingrisici.
- It-risici.
- Risici ved outsourcing.
- Refinansieringsrisici.
- Koncernrisici.
- Øvrige risici, herunder risiko for hvidvask, terrorfinansiering og øvrig økonomisk kriminalitet, god skik og compliance.

Bestyrelsen bør have særligt fokus på de tilfælde, hvor forretningsmodellen medfører særlige koncentrationer eller afhængigheder, f.eks. hvis virksomheden

- er særligt eksponeret i forhold til én eller få brancher,
- er særligt afhængig af eller eksponeret mod få store kunder,
- er særligt afhængig af nogle bestemte distributionskanaler for realkreditlån for realkreditinstitutter,
- har væsentlige ubalancer mellem indlån og udlån for pengeinstitutter,
- har ubalancer mellem realkreditlån og realkreditobligationer for realkreditinstitutter,
- har væsentlige eksponeringer mod særlige konjunkturfølsomme brancher, f.eks. ejendomme,
- har væsentlige eksponeringer mod udlandet,
- har væsentlige koncerneksponeringer,
- har udvidet eller ønsker at udvide sit forretningsområde til f.eks. nye kundesegmenter eller produkter,
- har en mere risikovillig investeringsstrategi,
- har mere risikovillige kundegrupper eller
- har en væsentlig koncentration af udlån på ejendomssegmenter for realkreditinstitutter.

3.3. Den fornødne viden, faglige kompetence og erfaring i lyset af forretningsmodellen

Bestyrelsen bør vurdere den viden, faglige kompetence og erfaring, som bestyrelsen bør besidde i forhold til den valgte forretningsmodel og de risici, der er forbundet hermed. Udgangspunktet for vurderingen af kravene til bestyrelsens egnethed bør være, at jo mere kompleks og risikobetonet forretningsmodellen er, desto større krav stilles der til bestyrelsens kollektive viden, faglige kompetence og erfaring.

Uanset virksomhedens forretningsmodel skal bestyrelsen som minimum besidde viden, faglig kompetence og erfaring, der gør den i stand til at udfordre direktionen på en konstruktiv måde. Derudover bør medlemmerne af bestyrelsen kollektivt have den fornødne viden om de lovgivningsmæssige rammer for ledelse af den pågældende virksomhed.

Herudover kan der være særlige risici, koncentrationer eller afhængigheder knyttet til forretningsmodellen, der kræver en særskilt viden hos bestyrelsen. Eksempler herpå er oplistet under afsnit 3.2. Hvis bestyrelsen har identificeret sådanne særlige forhold, bør der være et eller flere bestyrelsesmedlemmer, der har erfaring med varetagelsen af disse forhold.

Hvis virksomheden har nedsat et revisionsudvalg, jf. § 31 i revisorloven, bør bestyrelsen som led i sin selvevaluering beskrive revisionsudvalgets opbygning og tage stilling til den fornødne viden, faglige kompetence og erfaring, som medlemmerne af revisionsudvalget bør besidde. Mindst et medlem af revisionsudvalget skal have kvalifikationer indenfor regnskabsvæsen eller revision. Revisionsudvalget skal samlet have kompetencer af relevans for den finansielle sektor, og kompetencerne skal være tilstrækkelige til at sikre, at udvalget kan udfylde de opgaver, som det er pålagt, jf. revisorlovens § 31, stk. 1.

For realkreditinstitutter bør der i bestyrelsen være et eller flere medlemmer med erfaring eller dybere indsigt i obligationsmarkedet.

I gruppe 1 og 2 pengeinstitutter og større realkreditinstitutter⁴⁾ bør der være mindst ét bestyrelsesmedlem med ledelseserfaring fra en anden relevant finansiell virksomhed. Praktisk ledelseserfaring fra en anden relevant finansiell virksomhed er hensigtsmæssigt for at kunne forholde sig til de forhold og rammer, der er præmisserne for drift af en finansiell virksomhed af den nævnte størrelse. Det skal ses i sammenhæng med den væsentlige samfundsmæssige betydning, som disse penge- og realkreditinstitutter har, og det forhold, at institutterne som udgangspunkt vil have større og mere komplekse aktiviteter end mindre penge- og realkreditinstitutter.

Det skal understreges, at erfaring fra en anden finansiell virksomhed kan være opnået fra andre poster end som direktør. Erfaring som eksempelvis vicedirektør eller kreditchef vil således også ud fra en konkret vurdering være tilstrækkelig.

Bestyrelsen i pengeinstitut- og realkreditholdingvirksomheder bør tage koncernforholdene i betragtning.

Uanset, at aktiviteterne i en holdingvirksomhed ofte er mere afgrænsede end i en finansiell virksomhed, er det vigtigt, at den overordnede strategiske ledelse af virksomheden sker med udgangspunkt i den forretningsmodel, som bestyrelsen i holdingvirksomheden har valgt. En holdingvirksomhed har som kapitalejer i en dattervirksomhed betydelige muligheder for at påvirke dattervirksomhedens aktiviteter og risici.

Bestyrelsen i holdingvirksomheden bør således tage de risici, der er forbundet med koncernens aktiviteter samt strukturen af den koncern, som virksomheden er en del af, i betragtning ved sin vurdering af, hvilken viden, faglig kompetence og erfaring som bestyrelsen skal være i besiddelse af.

3.4. Bestyrelsens tilstedeværende viden, faglige kompetence og erfaring

Bestyrelsen bør vurdere, om et eller flere medlemmer af bestyrelsen besidder den fornødne viden, faglige kompetence og erfaring indenfor ethvert af virksomhedens risikoområder som identificeret i henhold til afsnit 3.3. Ved Finanstilsynets forespørgsel bør bestyrelsen kunne dokumentere, i form af CV eller lignende, at de pågældende bestyrelsesmedlemmer er i besiddelse af den fornødne viden, faglige kompetence og erfaring.

Bestyrelsen bør identificere, hvor dens tilstedeværende viden, faglige kompetence og erfaring ikke stemmer overens med den viden, faglige kompetence og erfaring, der er nødvendig i lyset af virksomhedens forretningsmodel og risikoprofil, og redegøre herfor i forbindelse med selvevalueringen.

Vurderingen bør være så tilpas detaljeret, at eventuelle mangler kan identificeres.

3.5. Påtænkt løsning i forhold til manglende viden, faglig kompetence og erfaring

Når bestyrelsen har identificeret eventuelle mangler, bør bestyrelsen vurdere, hvordan den vil tilvejebringe eventuelt manglende viden, faglig kompetence og erfaring, eller alternativt tilpasse forretningsmodellen til den viden, faglige kompetence og erfaring, som bestyrelsen allerede kollektivt er i besiddelse af.

Det kan eksempelvis være ved at

- foreslå ændringer i bestyrelsens sammensætning,
- undlade at gå ind på et forretningsområde, før bestyrelsen har tilvejebragt den nødvendige viden, faglige kompetence og erfaring hertil, eller
- trække sig ud af et forretningsområde, som bestyrelsen ikke kollektivt har egnethed til at bestride.

Efteruddannelse kan være en egnet metode til at udbygge sine faglige kompetencer. Der vil imidlertid være kompetencer, som medlemmer af bestyrelsen ikke kan opnå gennem efteruddannelse. Det kan eksempelvis være nødvendigt at indhente praktisk erfaring med en nærmere angivet aktivitet ved at ændre bestyrelsens sammensætning.

4. Evalueringsproceduren

Formålet med bestyrelsens selvevaluering er, at bestyrelsen identificerer de områder, hvor den mangler viden, faglig kompetence eller erfaring i forhold til virksomhedens forretningsmodel og risici forbundet hermed. Selvevalueringen bør være tilstrækkelig udførlig til at danne baggrund for en kritisk bedømmelse af bestyrelsens sammensætning, så det sikres, at bestyrelsen til enhver tid kollektivt er i besiddelse af den fornødne viden, faglige kompetencer og erfaring.

Overvejelserne og drøftelserne vedrørende bestyrelsens selvevaluering bør foretages løbende og som minimum én gang årligt tilføres virksomhedens bestyrelsesprotokol. Det gælder både for de grundlæggende og de specifikke krav til bestyrelsens kollektive egnethed.

Bestyrelsen bør løbende vurdere eller revurdere dens kollektive egnethed, navnlig når

- virksomheden indtræder på et nyt forretningsområde, der tilfører virksomheden yderligere risici, eller et område, der afviger væsentligt fra virksomhedens hidtidige forretningsmodel,
- der sker væsentlige ændringer i bestyrelsens sammensætning eller
- bestyrelsens kollektive egnethed i væsentlig grad kan tænkes at have ændret sig.

Selvevalueringen bør foretages, hvor et medlem af bestyrelsen udtræder, eller hvor Finanstilsynet har vurderet, at et medlem af bestyrelsen ikke længere opfylder fit & proper-kravene. Derudover bør bestyrelsen

navnlig foretage en fornyet vurdering af dens kollektive egnethed, når der sker en væsentlig ændring af virksomhedens forretningsmodel, risikovillighed eller strategi eller struktur på institut- eller koncernplan.

Bestyrelsens selvevaluering kan forestås af bestyrelsen. Hvis virksomheden er forpligtet til at nedsætte et nomineringsudvalg i medfør af § 80 a, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, skal evalueringen af bestyrelsen dog forestås af nomineringsudvalget. Det følger af § 80 a, stk. 3, nr. 5, i lov om finansiel virksomhed.

Der er ingen formkrav til bestyrelsens selvevaluering. Den kan eksempelvis udføres ved brug af skabelon til egnethedsmatricen i bilag I til EBA's retningslinjer for vurdering af egnetheden af medlemmer af ledelsesorganet og personer med nøglefunktioner .

Resultaterne af bestyrelsens selvevaluering kan bruges til at fastlægge behovet for yderligere uddannelse eller fastlægge den påkrævede profil for nye bestyrelsesmedlemmer.

Virksomhederne bør overveje, om evalueringsproceduren med passende mellemrum bør forestås af eksterne parter.

Finanstilsynet, den 30. marts 2020

JESPER BERG

/ Tobias Thygesen

- 1) Retningslinjer for vurdering af egnetheden af medlemmer af ledelsesorganet og personer med nøglefunktioner af 21. marts 2018 (EBA/GL/2017/12) og retningslinjer vedrørende intern ledelse af 21. marts 2018 (EBA/GL/2017/11).
- 2) Komitéen for god selskabsledelses vejledning om bestyrelsesevaluering af 29. august 2018.
- 3) Komitéen for god selskabsledelses anbefalinger for god selskabsledelse af 23. november 2017.
- 4) Ved større realkreditinstitutter forstås på nuværende tidspunkt: Realkredit Danmark A/S, Nykredit Realkredit A/S, Totalkredit A/S, Nordea Kredit Realkreditaktieselskab, Jyske Realkredit A/S og DLR Kredit A/S.